

Кахович Олена Олександрівна
доцент кафедри цивільно-правових
дисциплін юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат наук з державного управління

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У СФЕРІ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Забезпечення системи захисту національних інтересів зумовлює необхідність розвитку митної політики України. Це вимагає оптимізації вигод, які отримує Україна внаслідок зовнішньоекономічної діяльності, та врахування небезпек і ризиків, які зумовлює цей процес.

Становлення системи управління ризиками у сфері міжнародного митного регулювання відбулося з часу прийняття переглянутої Кіотської конвенції, в якій вперше було задекларовано перспективність впровадження системи аналізу та управління ризиками [1].

З того часу розпочався активний процес впровадження системи управління ризиками на глобальному рівні. Зокрема, було прийнято низку законодавчих актів, насамперед Рамкові стандарти безпеки та полегшення всесвітньої торгівлі Всесвітньої митної організації. Рамкові стандарти визначають митні органи як державні органи, що завдяки своїм унікальним повноваженням і досвіду можуть та повинні зіграти найважливішу роль у підвищенні безпеки й полегшенні світової торгівлі [2].

Управління ризиками – це систематичне застосування управлінських процедур і методів, які надають у розпорядження митних служб інформацію, необхідну для роботи з транспортними операціями або товарними партіями, які становлять певний ризик [3, с. 192].

Систему управління ризиками в митній справі вітчизняні науковці розглядають як сукупність інструментів та методів митного контролю, що базується на принципі вибірковості та дозволяє органам митного контролю обмежуватися лише тими формами митного контролю, які є достатніми для забезпечення дотримання митного законодавства [1, с. 53].

Митним кодексом України управління ризиками визначається як робота органів доходів і зборів з аналізу ризиків, виявлення та оцінки ризиків, розроблення та практичної реалізації заходів, спрямованих на мінімізацію ризиків, оцінки ефективності та контролю застосування цих заходів [5].

Система управління ризиками застосовується з метою запобігання, прогнозування і виявлення порушень законодавства України з питань державної митної справи; забезпечення більш ефективного використання наявних у органів доходів і зборів ресурсів, підвищення ефективності митного контролю; забезпечення заходів із захисту національної безпеки, життя і здоров'я

людей, тварин, рослин, довкілля, інтересів споживачів; прискорення митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України.

Країни ЄС визначають такі цілі управління ризиками в митній справі:

1) забезпечення безперешкодного проходження більшості товаропотоків через митні кордони;

2) забезпечення повноти гарантій, що за товари, які ввозяться, були сплачені всі митні платежі;

3) захист інтересів учасників ЗЕД (торгово-політичні заходи, захист прав споживачів, культурної спадщини, довкілля тощо);

4) дотримання митного, податкового законодавства та приписів у сфері зовнішньоторговельної статистики.

Практика управління ризиками в митній діяльності країн ЄС свідчить, що це є безперервним процесом вивчення інформації, яка забезпечує прийняття ефективних управлінських рішень. Заходами, які необхідно реалізувати для мінімізації впливу ризиків у митному регулюванні зовнішньоекономічної діяльності України, є забезпечення уніфікованої інформаційно-технічної системи реалізації митної справи та «Електронної митниці» [3, с. 212].

Попереднє інформування представляє собою процес передачі та обробки електронної інформації про товари та транспортні засоби, які будуть перетинати митний кордон. Стаття 4 Митного кодексу України визначає попереднє повідомлення як завчасне повідомлення органу доходів і зборів про намір ввезти товари на митну територію України або вивезти їх за її межі [4].

Міжнародний обмін інформацією та співробітництво з митними органами різних країн, а також із Всесвітньою митною організацією має розглядатися як важливе джерело одержання інформації. У Міжнародній конвенції щодо спрощення та гармонізації митних процедур передбачено необхідність використання попередньої інформації та передачі її в електронному вигляді. За визначенням Всесвітньої митної організації впровадження попереднього інформування є одним із напрямів, реалізація якого суттєво впливає на ефективність діяльності митних служб та сприяє розвитку світової торгівлі.

Розробка ефективної системи управління ризиками в митній справі сприяє захисту національних і митних інтересів України. Створення дієвої системи управління ризиками є невід'ємною частиною митної політики. В силу розвитку зростаючої тенденції зовнішньоекономічних зв'язків це є вкрай необхідним.

Література

1. Управління ризиками в митній справі: зарубіжний досвід та вітчизняна практика : монографія; за заг. ред. І.Г. Бережнюка. – Хмельницький : ПП Мельник А.А., 2014. – 288 с.

2. Рамкові стандарти безпеки та полегшення всесвітньої торгівлі Всесвітньої митної організації Рада Митного Співробітництва; Стандарт, Програма, Резолюція [...] від 01.06.2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/976_003/page.

3. Митна політика та митна безпека України : монографія; за заг. ред. П.В. Пашка, І.Г. Бережнюка. – Хмельницький : ПП. Мельник А.А., 2013. – 338 с.

4. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI // *Голос України* від 21.04.2012 / № 73-74.